No. 290 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Donderdag 5 December

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den December.

Reeds voor eenige dagen werd gezegd dat het gouvernement gewigtige tijdingen uit Algiers ontvangen had, doch dezelve nog geheim hield. Heden heeft hetzelve echter besloten den inhoud der beide jongste depeches van den maarschalk *Valée*, van den 15den en 24sten, l.l. bekend te maken. Bij het eerste van deze rapporten wordt verslag gedaan van de vijandelijke gezindheid die men meer en meer bij den arabischen emir *Abd-el-kader* opmerkte; en, bij de laatste, dat hij zelfs den oorlog aan de Franschen in een brief aan den maarschalk *Valée* aangekondigd had, na eene voorafgaande briefwisseling tusschen de beide chefs, die van *Abd-el-kaders* kant het voornemen niet aanduidde, om zoo spoedig den oorlog te beginnen, terwijl voorts op denzelfden dag van de ontvangst der oorlogsverklaring de vijandelijkheden reeds begonnen waren.

De brief van *Abd-el-kader* is van den volgenden inhoud:

» Heil, genade en zege op hen die de waarheid volgen.

» Uw eerste en laatste brief zijn ons toegekomen. Wij hebben derzelver inhoud begrepen. Ik heb u geschreven dat al de Arabieren van Beni-Hieznas tot aan Kaf eensgezind waren, en dat zij geen andere woorden hebben dan de heilige oorlog; ik heb alle pogingen aangewend om hun gevoelen om te zetten, maar niemand heeft de voortduring van den vrede gewild; zij hebben alle eenstemmig den heiligen oorlog gewild, en ik vind geen ander middel om getrouw te blijven aan onze dierbare wet, die denzelven beveelt, dan door hen gehoor te geven; ik verraad u derhalve niet, en onderrigt u, van hetgeen besloten is. Zend mij terug mijn oukil van Oran, opdat hij tot zijne familie terugkeere.

» Houdt er u op voorbereid, dat alle Muselmannen u den heiligen oorlog aandoen; opdat zoo er iets onverwachts voorviel, ik niet beschuldigd worde een verrader te zijn. Ik ben zuiver en niets zal door mij iets gedaan worden, dat met de voorschriften onzer wet strijdt.

» De koning, toen ik hem schreef, heeft mij doen antwoorden, dat alle zaken, 't zij van vrede, 't zij van haat, aan u toevertrouwd waren; ik ben besloten tot den haat, gelijk alle geloovigen. Houd u voor gewaarschuwd en antwoord hetgeen gij noodig oordeelt, want gij hebt de woorden, en niet een ander."

Deze brief was den 18den november geschreven.

De maarschalk had, luidens zijn rapport, in tijds alle voorzorgen genomen om de uitgestrekte lijn door de Franschen bezet te versterken, en de kolonisten in de grensgewesten bevolen in de versterkte legerkampen terug te trekken maar hij had niet alle ongelukken kunnen voorkomen, deels door de zorgeloosheid van vele kolonisten, en deels door de onbezonnenheid van eenige officieren. Op den 20ste November waren de Arabieren de Chiffa overgetrokken en hadden een paar konvooijen, die van Bouffarick naar het blokhuis-Mered en het kamp van Ouad-Lalley, ieder met een eskorte van 30 man werden gezonden overvallen; het eerste kon nog te Bouffarick, schoon met verlies van deszelfs kommandant, terugkomen, doch het laatste werd geheel vernield. Den volgenden dag had een grooter ongeluk plaats; de kommandant van het kamp Ouad Lally was aan het hoofd van 200 man infanterie, en wel in verspreide orde, tegen een overmagtigen vijandelijken ruiterdrom uitgetrokken; toen de Arabieren naderden, kon hij zijne manschappen niet meer behoorlijk in carré scharen, en 105 zoo officieren als manschappen van het detachement bleven op de plaats. In het oostelijk gedeelte was een vijandelijke kolonne den 20sten insgelijks op het fransch gebied getrokken; de fransche troepen hadden zich vereenigd om den aftogt der bevolking te beschermen, maar zij hadden niet kunnen beletten, dat veel vee weggeroofd was, en de bevriende stammen in het gebergte door de vijandelijke Arabieren uitgeplunderd, verscheidene hunner gedood, en familien weggevoerd waren geworden.

Na de uitbarsting der vijandelijkheden heeft de luitenant-generaal *Rulhières*, op bevel van den maarschalk *Valée*, eene mobiele kolonne van 400 paarden, 2 stukken geschut en 1500 infanteristen gevormd, om tegen de Arabieren van Belidah, Coleo en Bouffarick te manoeuvreren; eene tweede kolonne zou aan den oostkant gevormd worden. De maarschalk was voornemens, om zoodra de troepen gerust en versterking bekomen hadden de Hadjouten, die reeds den 17 en 18den vijandelijkheden gepleegd hadden, te straffen.

De uitbarsting der vijandelijkheden met *Abd-el-Kader* heeft alhier op nieuw de klagten doen aanheffen, die vroeger tegen het traktaat van de Tafna, door den generaal *Bugeaud* gesloten, opgingen, *Abd-el-Kader*, zegt men, had slechts tijd willen winnen, zich toerusten, de noodige munitie aanschaffen, zich op den Europesche voet organiseren, om de vijandelijkheden te hervatten; hij had het fanatismus der Arabieren opgewekt, en thans het regenachtig saizoen uitgekozen, om den oorlog te voeren, welk saizoen steeds nadeelig voor de Franschen was geweest; hij zou nu de fransche troepen gedurende den winter, wanneer men moeijelijk eene expeditie kan organiseren, kwellen, afmatten, enz.

Het gerucht loopt voorts dat de maarschalk *Valée* nog een derde rapport aan den oorlogsminister gezonden heeft, dat niet publiek is gemaakt, en waarin hij om eene zeer aanzienlijke versterking van troepen aanhoudt.

De raad van ministers is heden bijna drie uren in beraadslaging geweest; men wilde dat 's konings aide-de-camp de heer *la Rochefoucault* met eene zending naar Afrika zou belast worden.

— De *Moniteur parisien*, het half officieel blad, behelst een artikel over het onderhoud dat de koning met de deputatie van notarissen van het departement Eure-et-Loir gehad heeft, en zegt onder anderen dat de koning geen woord geuit heeft, hetwelk eenige ontevredenheid over den minister van justitie aanduidde. Het *Journal des Débats* zegt aan den anderen kant dat hetzelve het verslag van het gehoor van de deputatie zelve ontvangen heeft.

— Heden moest de opening der cursus van de hoogleeraar *Lherminier* plaats hebben, maar naauwelijks had de hoogleeraar het spreekgestoelte beklommen, of van alle kanten ging er een geroep van *weg met den renegaat!* op, zoodat de heer *Lherminier* zich genoodzaakt zag zich te verwijderen, en de policie en municipale garde geroepen is om de studenten de zaal te doen ruimen.

— Uit Bayonne wordt van den 29sten het volgende geschreven:

« De hertog der overwinning neemt in zijn hoofdkwartier van las Matas meer eene verdedigende dan aanvallende houding aan. De karlisten, zegt men, matten de constitutioneele troepen onophoudelijk af. In het leger van *Espartero* is eenige desertie opgemerkt; nabij Mequinenza is een christinisch konvooi met zijn eskorte door de karlisten met eene buitengemeene stoutheid opgeligt. In het hoofdkwartier van *Espartero* maakt men meer van de pen dan van den degen gebruik; gezwollen proclamatien en dagorders worden steeds onder de karlistische voorposten verspreid, maar allen aan *Espartero* teruggezonden.

— Ter beurze van heden (2 *December*) waren genoteerd: 5 pCt. 111,65; 3 pCt. 81,95; Nap. r. 100,05; Sp. Ardoin 26¾; Passive 6¼; Rom. L. 101½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 1sten December.

Uit Silezie wordt gemeld, dat aldaar, sedert eenige weken in onderscheidene gedeelten des lands, eene besmettelijke ziekte onder de paarden heerscht, welke bijzonder aanmerkelijke verwoesting bij de korpsen kavallerie aanrigt. Op vele plaatsen was de helft der paarden door die ziekte aangetast. De sterfte was van 8 tot 10 percent. De vee-artsen geven aan de ziekte den naam van [illegible]. De beesten lijden vooral aan de tong en den hals. Aderlatingen en restringerende middelen werden nog met het meest heilzame gevolg aangewend. Het overige vee was gezond.

— De *Augsburgsche Zeitung* van den 30sten deelt berigten mede uit Rome van den 21sten te voren, waarin in [illegible]

van den hertog *van Bordeaux* gesproken wordt, zoodat diens onverwachte verwijdering van daar, allezins mag betwijfel worden. Van elders wordt gemeld, dat de jonge hertog zich met eene zuster van den koning van Napels in het huwelijk zoude begeven, en dat zijn plotseling vertrek uit de oostenrijksche staten daardoor grootendeels was veroorzaakt geworden.

Men verhaalde voorts dat de koningin-weduwe van Napels, almede in het huwelijk zoude treden, en wel met een luitenant-kolonel van het leger.

— In eene der jongste zittingen van den Hongaarschen Rijksdag is een adres aan den Keizer gestemd, het verzoek inhoudende, dat Z. M. den dag der krooning van de Keizerin, als Koningin van Hongarye, mogt bepalen, daar het de wensch van den Rijksdag was, dat die krooning nog gedurende de tegenwoordige zitting mogt plaats hebben.

— In de jongste brieven uit Konstantinopel wordt steeds, en met meerdere zekerheid, van eene op handen zijnde minnelijke schikking tusschen de Porte en *Mehemed*-Ali gesproken. Eerstgenoemde zou reeds aan de vertegenwoordigers der vijf mogendheden eene vertrouwelijke nota in dien zin hebben doen overhandigen. Nopens de bepalingen van het te sluiten traktaat waren intusschen onderscheidene lezingen. Volgens sommigen, zou *Mehemed*-Ali, wanneer hem het erfelijk bezit van Egypte, Syrie en Arabie verzekerd werd, van Candie en de districten Tarsus en Adana afzien, waarmede de Porte genoegen zou nemen. Volgens anderen, zou de Onderkoning het gouvernement van Adana levenslang voor een zijner zonen, die geen deel aan de erfelijkheid van Egypte, enz. had, verlangen. Candie zou eerst na den dood van *Mehemed*-Ali aan de Porte terugkomen.

— Den 24sten is de stoomboot der oostenrijksche lloyd *Aartshertog Johan*, uit Sijra aldaar aangekomen, aan boord hebbende den oostenrijkschen generaal *Hesz*, die belast geweest is den sultan met zijne troonsbeklimming geluk te wenschen. De brieven met deze stoomboot aangebragt waren nog niet uitgegeven; men wist echter reeds, dat de turksche vloot den 7den nog rustig in de haven van Alexandrie lag; de vredelievende beslechting tusschen den onderkoning en de Porte beschouwde men als zeker.

BELGIE.

BRUSSEL, den 3den December.

De heer *Lehon*, onze gezant te Parijs, bevindt zich sedert eergisteren alhier.

— *l'Indépendant* vermeldt dat het belgisch gezantschap te Rome den 15den november ll., met veel onderscheiding door Z. H. in gehoor ontvangen is.

— De Gentsche bladen vermelden, dat eene commissie van fabrijkarbeiders gisteren naar Brussel vertrokken is. Deze commissie bestaat uit twaalf leden, als: zes fabrijkklerken, drie meesterknechten en drie arbeiders. De petitie die zij den koning gaat aanbieden, zegt men dat meer dan 12,000 handteekeningen draagt.

— Te Antwerpen heeft men op de Place de Meir, tijdelijk het model van het standbeeld van *Rubbens* geplaatst, om eene proef van de uitwerking te nemen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den December.

Uit 's Gravenhage schrijft men van gisteren:

» Gelijk wij reeds gemeld hebben, vertrekt de baron *R. Fagel* eerstdaags naar Parijs, om deszelfs betrekking van Ned. gezant bij het fransche hof, aldaar weder op te vatten. Indien men de in omloop zijnde geruchten mag gelooven, dan zou Z. Exc. tot in Augustus des volgende jaars te Parijs verblijven en alsdan eenen opvolger aldaar erlangen.

» De afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn gisteren vergaderd geweest, om te onderzoeken de antwoorden der regering op de vroeger in de afdeelingen der kamer gemaakte bedenkingen, ten aanzien van onderscheidene aanhangige ontwerpen van wet.

» Heden zullen de afdeelingen der kamer wederom vergaderen, ten einde te onderzoeken de antwoorden der regering op de vroeger in dezelve gemaakte bedenkingen, ten aanzien der leeningswet, alsmede der voordragten, nopens den turf en de steenkolen, in overweging te nemen. Tevens zal morgen in de afdeelingen der kamer een aanvang worden gemaakt met het onderzoek van het ontwerp des eersten boeks van het strafwetboek.

» Men verneemt, dat jhr. *L. Boreel* en baron *Sloet van Toutenburg*, onlangs aan Z. M. hun ontslag verzocht hebben uit hunne betrekkingen van hoofd-officieren bij de schutterij der residentie. Men spreekt er van, dat de kolonel derzelve schutterij, eerlang, gelijk verzoek zou doen."

— De memorie van toelichting behoorende bij de voordragt van wet op de nationale militie, eergisteren in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangeboden, is van den navolgenden inhoud:

» Sedert de zitting van 1831 tot die van 1834 ingesloten, hebben degenen, of de broeders dergenen, welke deel maakten van de destijds bestaande mobiele schutterijen, alsmede degenen, of de broeders dergenen, die zich in werkelijke dienst bevonden, bij zoodanige onder Zr. Ms. toestemming opgerigt geweest zijnde korpsen, welke als een deel der armee van den Staat te beschouwen waren, uit kracht van de speciale wetten op de ligtingen der nationale militie van 1831, 1832, 1833 en 1834, niet alle vrijstellingen kunnen doen gelden welke aan de dienst bij de algemeene wet verbonden was, maar enkel de zoodanigen, vermeld in de *gg* en *mm* van art. 94 der wet van 8 Januarij 1817 (*Staatsblad n°. 1*).

» Toen evenwel deze korpsen in de maand Augustus 1834 allen weder in hunne haardsteden waren teruggekeerd, en de manschappen, tot dezelve behoorende, hoezeer dan ook steeds beschikbaar blijvende, echter hunne burgerlijke bezigheden weder konden opvatten, zonder in het algemeen aan eenige meerdere dienstpligten gehouden te zijn, dan de leden der plaatselijke schutterijen in gewone tijden, heeft men, ter gelegenheid van de ligting der nationale militie van 1835, de noodzakelijkheid ingezien, om de vrijstelling nogmaals te beperken, ten gevolge waarvan dezelve, behoudens niettemin de bevoegdheid dergenen, die daartoe, hetzij in persoon, hetzij bij remplacement, nog werkelijk behoorden, om des verkiezende, zoo lang deze dienst voortduurde, daarbij te blijven, en slechts nominaal in mindering van het kontingent hunner gemeenten te worden ingelijfd, naar aanleiding van het laatste gedeelte van art. 94 *mm* der laatstgenoemde wet, enkel voor zoodanige lotelingen, en wel slechts tijdelijk, behouden zijn gebleven, welker broeders in de dienst gesneuveld, overleden of wegens ligchaams-gebreken, in den dienst bekomen, ontslagen zouden zijn.

» Dit beginsel is gehandhaafd bij de opgevolgde speciale wetten, betreffende de ligtingen van 1836, 1837, 1838 en 1839.

» Thans echter, nu door den veranderden staat van zaken de krijgsmagt op den voet van vrede is teruggebragt en ook de voormelde mobiele schutterlijke en vrijwillige korpsen ontbonden zijn, waardoor de algemeene wetten op de nationale militie bestaande, derzelver volkomen kracht hebben terugbekomen, en de bepalingen in de speciale wetten vervat geweest, geheel vervallen zijn, zouden wel de lotelingen, welke bij de bewuste korpsen hebben gediend, als welke allen reeds boven de jaren der inschrijving voor de militie zijn, maar toch de zoodanigen, welker broeders bij voors. korpsen hebben gediend, op grond, dat deze korpsen beschouwd zijn geworden een gedeelte van het leger van den Staat uit te maken, zich soms geregtigd kunnen beschouwen tot *alle* vrijstellingen bij de voormelde algemeene wetten aan de broeder-dienst gehecht, en daardoor niet alleen meer voorregt erlangen, dan waarop zij sedert de ligting van 1835, maar waarop zij zelfs gedurende de jaren van 1831, 1832, 1833 en 1834, toen deze korpsen voor het grootste gedeelte nog te velde waren, aanspraak hebben kunnen maken.

» Het is in het belang der lotelingen, welker broeders van voors. korpsen geen deel hebben gemaakt, billijk, dat hierin worde voorzien, en dat de bepalingen voorkomende in art. 4 der sedert de ligtingen van 1835 jaarlijks geämaneerde speciale wetten, met eene geringe wijziging, van blijvende kracht voor het vervolg worden verklaard.

De zoo evengemelde wijziging bestaat hierin, dat de ter zake voorzegd in het vervolg te verleenen vrijstellingen, niet gelijk sedert 1835 het geval is geweest, tijdelijk, maar difinitief zullen zijn; daardoor wordt deze gunst, hetgeen thans noodzakelijk is, in overeenstemming gebragt met de algemeene wetten, welke zoodanige finale vrijstelling, ten behoeve van hen, welker broeders in de dienst bij de land- of zeemagt overleden of om ligchaams gebreken, door de dienst ontslagen mogten zijn, hebben toegestaan."

— Vervolg van de antwoorden der regering, op het ontwerp van wet, betrekkelijk de leening ten laste der Oost-Indische bezittingen.

(*Zie ons nummer van eergisteren.*)

In de Nota, van regeringswege thans bij deze antwoorden gevoegd, wordt gezegd dat de som van 56 millioen, thans aangevraagd, gevorderd werd: 1°. om daardoor af te lossen eene schuld van het dep. van kolonien, geraamd op 40 millioen aan de handelmaatschappij; 2°. ter voorziening in het benoodigde voor het Am. Synd. over 1840; 3°. ter voldoening aan 's Rijks schatkist, van een bedrag van 10 millioen gulden, hetwelk het dep. van kolonien aan dezelve schuldig gebleven is, ter zake van betalingen, die aan dat departement over vroegere dienstjaren waren opgelegd geworden, doch uit de beschikbare koloniale fondsen niet hebben kunnen worden gevonden, en, eindelijk, 4°. tot vinding eener som van ongeveer 2 millioen voor uitgaven ten behoeve van de kolonien en kosten der negotiatie.

De Regering zegt, dat door de voorgestelde leening alzoo slechts voor een gering gedeelte eene nieuwe schuld gecreëerd wordt.

De reeds bestaande schuld, te weten, die aan de handelmaatschappij en aan de schatkist te zamen ten bedrage van 50 millioen, heeft haren oorsprong, dat sedert 1832 ten regel is aangenomen, dat de Handel-maatschappij, onder voorbehoud eener nadere verrekening hier te lande, de producten betalen zou, op het oogenblik dat dezelve geacht konden worden aan hare factory te Batavia

te kunnen worden afgegeven, en dat tevens de maatschappij jaarlijks van hier naar Indië zou overbrengen, de benoodigdheden voor de kolonie in specie en goederen. Door deze schikking werd het groot voordeel verkregen, dat hier te lande beschikt kon worden, over hetgeen van de Indische inkomsten overbleef, en dit wel in hetzelfde jaar, waarin zoodanig batig saldo verkregen werd; terwijl daardoor ook de Regering in de mogelijkheid is gesteld geworden, om in een aantal aanzienlijke uitgaven te voorzien, niet alleen zonder verhooging van belastingen, maar zelfs met vermindering, in de laatste tijden van de opcenten tot een niet gering bedrag.

Daar de Handelmaatschappij, op hetzelfde oogenblik dat door haar de voorschotten aan het gouvernement worden uitgekeerd, de volle waarde er van in producten ontvangt, onder voorwaarde om die naar Nederland over te brengen, aldaar te verkoopen en de meerdere opbrengst daarvan aan het dep. van kolonien uit te keeren, of wel, in geval van verslag, het bedrag daarvan van het Dep. terug te erlangen, zoo kan, in den eigenlijken zin des woords, niet gezegd worden dat het gouvernement aan de Handelmaatschappij veertig millioen schuldig is, dewijl hetzelve alleen aansprakelijk geacht kan worden.

Waren de producten definitivelijk aan de Handelmaatschappij afgestaan tegen de gecalculeerde waarde, zoo zou zelfs geene nadere verrekening te pas komen. Men zou alsdan zelfs geene terugbetaling noodig hebben.

Ten gevolge van de uitbreiding, welke van lieverlede aan de gouvernements-culturen in Indie is gegeven, is de hoeveelheid, en in verband daarmede ook de waarde der gezamenlijke producten, zoodanig toegenomen, dat het kapitaal der Handelmaatschappij niet verder toereikende is, om daarmede op de thans gebruikelijke wijze, behoorlijk in de behoeften van de dienst te voorzien. Een maatregel is daarom wenschelijk geacht, welke, terwijl men den ingeslagen weg zou kunnen verlaten, het Gouvernement in de mogelijkheid zou stellen om de maatschappij te ontheffen van de verpligting eener voorbetaling op de producten, die aan hare factorij in Indie worden afgegeven, zoodat zij alsnu de zuivere opbrengst er van, ook eerst na den verkoop hier te lande, aan het gouvernem. zal behooren uit te keeren.

De oorsprong der schuld van 10 millioenen van 's rijks schatkist is, dat aan het dep. van kolonien meerdere betalingen ten behoeve van 's rijks schatkist zijn opgelegd, dan uit de baten van Indie hebben kunnen worden bestreden. Genoemd dep. heeft over 1834-37 en de eerste maanden van 1838, in 's rijks schatkist gestort een bedrag van ƒ 50,012,946,59½, en blijft nog te kwijten de vermelde som van 10 millioenen.

Door de afbetaling dezer schuld, zal, aan de eene zijde de schatkist in het genot gesteld worden van fondsen, aan welke bereids vroeger eene bestemming was gegeven; en aan den anderen kant zullen de geldmiddelen van de overzeesche bezittingen niet meer te zorgen hebben voor vroegere behoeften, en alzoo de hulpmiddelen, welke aan dezelve toevloeijen, onbelemmerd kunnen aanwenden voor die ondersteuningen, tot welke zij, ter verzekering van den regelmatigen loop van zaken, voor het vervolg geroepen worden.

De opneming van 4 millioenen voor het Am. Sijnd. is noodig beschouwd, om die instelling, tot aan hare opheffing, in de dienst van 1840 te kunnen laten voorzien. De geheele openlegging van den staat van het Am. Sijnd. zal in den meest volkomen zin, worden gegeven, bij het voordragen van de wet ten aanzien van deszelfs afschaffing.

Men heeft het verkieslijker geacht dadelijk 56 millioen te negotieren en deze tot vereffening van zaken te doen strekken, dan in gedeeltelijke leeningen te vervallen, boven wier rente de schuld aan de handelmaatschappij zou hebben blijven bestaan.

Door het creëren van die 56 millioen zullen de hulpbronnen van het dep. van kolonien vermeerderd worden, vermits toch van de bestaande schuld aan de Handel-Maatschappij 2 millioen aan rente moet worden betaald, terwijl alsnu verschillende uitgaven die thans moeten plaats hebben, daardoor zullen verminderd kunnen worden.

Wordt door de eventuele aanneming der onderhavige voordragt aan het dep. van kolonien alzoo de vrije beschikking verschaft over de opbrengst der producten die in den loop van het aanstaande jaar hier te lande zullen verkocht worden en bestaan uit restanten van den oogst van 1838 en uit een groot gedeelte van den oogst van 1839, zoo zal niet alleen het gezegde depot tenzij omstandigheden, die buiten menschelijke berekening liggen, zulks mogten verhinderen, in staat gesteld zijn tot de bestrijving van alle die uitgaven. boven en behalve die waarmede hetzelve bij verschillende vroegere wettelijke bepalingen is belast geworden, gelijk ook tot de betaling van het benoodigde voor het Sijnd. en van het aan 's Rijks schatkist over vorige dienstjaren achterstallig geblevene, maar zal ook alsdan de mogelijkheid worden daargesteld om vervolgens, ter bestrijding van de op 's Rijks begrootingen voorkomende uitgaven de geldmiddelen der Overzeesche bezittingen voor eene som van ƒ 11,400,000 jaarlijks te doen bijdragen, terwijl al vroeger van 1842 af, jaarlijks over eene som van 1 millioen, ter aflossing van de bestaande schulden, of wel tot andere oogmerken, zal kunnen worden beschikt.

Al moesten dus 's Rijks uitgaven voortdurend op ƒ 56,378,600 geraamd worden, dan nog zou daarin op de voorgestelde wijze, zonder verhooging van belasting kunnen worden voorzien, want tot dekking van het verschil tusschen gewone ontvangsten en uitgaven, hetwelk op ƒ 11,200,000 is geraamd geworden, zal men uit de koloniale geldmiddelen kunnen beschikken over ƒ 11,400,000 boven de jaarlijksche rentebetaling van ƒ 9,800,000.

Het is er verre af, betuigt de regering dat al de posten, op de begrooting voorkomende, voor geene bezuiniging vatbaar zouden zijn, integendeel waren eenige vatbaar om aanzienlijk te worden verminderd, en daardoor zouden de lasten, die uit de afschaffing van het Sijndikaat zouden voortvloeijen, bestreden kunnen werden.

Ten slotte wordt gezegd: » Met eene zoo gunstige uitkomst na de moeijelijke omstandigheden, waarin het Rijk zich gedurende negen jaren bevonden heeft, mogt men zich naauwelijks vleijen, en hierdoor wordt dan ook de verwachting versterkt, dat de welvaart van Nederland zich van de ondervonden zware schokken geheel zal kunnen herstellen.

» Bij dit alles komt nog de consideratie, dat de voorgestelde maatregel de eenige denkbare in onze omstandigheden is, om zonder nieuwe schuld en nieuwe belastingen, in de behoefte van het oogenblik en voor de toekomst beide te voorzien.

» De voorgestelde maatregel is daarbij een radikaal middel, het vooruitzigt aanbiedende om alle bezwaren die op 's Rijks middelen, ten gevolge van het gebeurde met Belgie drukken, uit den weg te ruimen, en geschikt om het evenwigt tusschen ontvangsten en uitgaven te herstellen en verdere leeningen overbodig te maken.

» Eindelijk heeft dit hulpmiddel eene voordeelige strekking voor de nationale nijverheid. De handel-maatschappij, die reeds zoo veel heeft bijgedragen ter ontwikkeling van onzen handel, onze scheepvaart en onzen scheepsbouw, tot aanmoediging van fabrijken, enz., wordt daardoor ontheven van het verder verleenen van voorschotten ten behoeve van het Rijk; en schoon 's Gouvernements-producten aan haar bij voortduring zullen worden geconsigneerd, zal zij niettemin van haar kapitaal gebruik kunnen maken tot het doel, waartoe het oorspronkelijk is bestemd geweest.

» En daar nu bovendien het vooruitzigt bestaat, dat slechts een bepaald gedeelte der leening in de eerste jaren zal behoeven aan de markt gebragt te worden, zoo mag men dan ook hopen, dat een middel zoo voordeelig in zijne strekking, zoo weinig bezwarend voor de ingezetenen, als geschikt om de finantiele aangelegenheden van het Rijk te brengen op een gunstigen voet, den bijval van de Staten-Generaal erlangen en geene zwarigheid bij hen ontmoeten zal."

— De *Staats-Courant* behelst heden de benoemingen door Z. M. gedaan van de heeren *H. de Quay*, *J. T. Vermeulen* en *H. F. de Grez* tot district-commissarissen in de eerste, tweede en vierde districten van dit gewest.

— Z. M. de Koning van Pruissen heeft den adjudant van Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden, den majoor *Barre*, het orketeeken van den Rooden Adelaar, 3de klasse, geschonken.

— Naar men verneemt, heeft mgr. de bisschop *van Curium* woensdag jl. Z. M. met het voornemen van deszelfs aanstaande reis bekend gemaakt, en zijne afscheidsopwachting bij Hoogstdenzelven gemaakt. Naar men thans meent te weten, zal deze hooge geestelijke, vergezeld van deszelfs secretaris, zich van 's Hage, door Belgie en Frankrijk (alwaar Z. H. W. zich eenigen tijd te Parijs zal ophouden) naar Italië begeven, en aldaar te Rome een' geruimen tijd doorbrengen, om alsdan weder over Zwitserland en Duitschland na eene afwezigheid van 8 of 9 maanden, naar de Nederlanden terug te keeren. In den loop dezer week zou Z. H. W. de reis aanvaarden.

— Uit Amsterdam schrijft men dat het uitbrengen van het rapport der commisie, wegens de door den ingeneur *W. C. Brade* en den aannemer *De Kater*, ontworpen ijzeren en steenen bruggen over het Y, tot dus verre vertraagd is geworden, zoo door het overlijden van den ingenieur van *Asperen*, als door de menigvuldige bezigheden van den hoofd-ingenieur *Grinwis*, mede belast met de droogmaking van het Haarlemmer Meer. Intusschen verneemt men, dat het gezegde rapport eerstdags zal uitgebragt worden, terwijl de commissie daartoe den 6 dezer moet bijeenkomen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

NEDERLANDEN. — Het heeft Zijner Majesteit den Koning behaagd, bij kabinetsschrijven van den 19den dezer maand, N°. 102, goed te keuren de verkiezing van de heeren Mr. ISAAC DA COSTA, woonachtig te Amsterdam, tot lid, en C. C. RAFN, secretaris van het genootschap voor Noordsche oudheidkunde te *Koppenhagen*, tot geassocieerde der tweede klasse van het Koninklijk Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en schoone Kunsten. Dezelfde klasse heeft ook nog tot hare Corespondenten verkozen: de heeren Mrs. J. PAN, te *Assen*, en A. VAN HALMAEL JR., te *Leeu-*

warden. — Den 30sten ll., heeft de heer G. J. VERDAM, de waardigheid van hoogleeraar in de faculteit der natuur- en wiskunde, aan de hoogeschool te *Leyden* met een redevoering aanvaard: » *De artium et institutorum, quae ab industria vocantur, progressu et perfectione, recentiorum mathematicorum diligentissimis pervestigationibus atque egregiis inventis magnam partem tribuendis;*" dat is: *Over het groote aandeel, hetwelk de wiskundigen van lateren tijd, door hunne vlijtige nasporingen en voortreffelijke uitvindingen bijgebragt hebben tot uitbreiding en verbetering van nijvere kunsten, bedrijven en instellingen.* — De Groningsche hoogleeraar S. STRATINGH, Ez. heeft in den *Letterbode* van ll. Vrijdag een stukje doen plaatsen over de *Galvanopolytype*, en daarin, onder anderen medegedeeld, dat de heeren Dr. S. BLEEKRODE en de mechanicus H. DEUTGEN te *Groningen*, onlangs een middel gevonden hebben, om afdrukken van alle verhevene of verdiepte voorwerpen, hetzij metaal, munten, penningen, platen, ornamenten, enz., en daarvan meer volkomen gelijkende afdrukken, bij *voorraad in koper*, te leveren, die in allen deele niet alleen in figuur, maar ook in matheid, glans of zuiverheid met het oorspronkelijke geheel overeenkomen. Hierdoor kunnen alle muntspecien, koperen platen van portretten of teekeningen en kaarten vermenigvuldigd worden zonder nieuwe gravure, of ook zonder dat de oorspronkelijke stukken aan de proef worden onderworpen, zoodat zij naar willekeur, of *en relief* of verdiept, regt of verkeerd, zonder tweede bewerking, in eens kunnen worden daargesteld. Het is zelfs niet noodig om afdrukken te nemen van metalen, munten, maar van andere voorwerpen, als van gips, hout en dergelijke kunnen insgelijks koperen afdrukken, dus ook in koper overgebragte houtsneeplaten en wat dies meer is, worden daargesteld, terwijl bij deze *metaalkopiering*, door overneming der letters van drukvormen, koperen verhevene stereotypplaten zullen kunnen daargesteld worden, zonder dat de letters eenige beschadiging ondergaan, ten deze terstond tot een ander gebruik kunnen gebezigd worden. — Bij den boekhandelaar G. T. N. SURINGAR te *Leeuwarden*, is in 't licht verschenen eene hoogstbelangrijke en behagelijke verzameling van dichterlijke vertalingen van onzen grooten volksdichter H. TOLLENS Cz., onder den titel: *Dichtbloemen bij de naburen geplukt;* een paar weken geleden, is ook eene derde verzameling oorspronkelijke gedichten van den beroemden Mr. M. C. VAN HALL, te *Amsterdam* bij den boekhandelaar J. VAN DER HEY EN ZOON, verschenen. — Op den 16den dezer, zal te *Amsterdam* in het *Huis met de Hoofden*, in het openbaar worden verkocht eene prachtbibliotheek, benevens een keurig prentkabinet toebehoord hebbende aan wijlen den weled. Heer A. STADNITSKY te *Leiden*, bestaande uit een groot getal fraaije en kostbare werken, in onderscheidene talen, de voornaamste en nieuwste reisbeschrijvingen, vele fraaije prentwerken, meestal keurig gebonden. Onder de vele prachtwerken kunnen wij alleen aanstippen de prachtuitgave van SHAKSPEARE in 17 folio deelen, ook de prachtplaten tot SHAKESPEARE's werken behoorende; de *Description d'Egypte* van PANKOUCKE; een Atlas of uitgebreide verzameling van prenten van de voornaamste gebeurtenissen der Nederlandsche geschiedenis, naar WAGENAAR gerangschikt in 14 groot folio kunstboeken; de prentgalerijen der Museums van *Florence, Parijs, Milaan, Londen* enz., de keurige werken van DANIELL over *Hindostan, Palestina*, enz., *de voyages pittoresques de la Grèce, Sicile, Malthe, Naples, Espagne*, enz., enz.

De COMMISSIE ter UITDEELING van SPIJZEN en BRANDSTOFFEN, door het Departement *Breda*, der Maatschappij » *tot nut van 't algemeen*" ingesteld, neemt andermaal de vrijheid de welwillende medewerking harer medeburgers in te roepen, om gedurende den naderenden winter, in den nood der behoeftigen te helpen voorzien. Mogt haar vroeger daartoe eene gewenschte ondersteuning te beurt vallen, zij durft verwachten, dat die ook thans niet zal ontbreken, nu de ondervinding de doelmatigheid der inrigting heeft bevestigd, en er slechts al te veel grond bestaat voor de vrees, dat het aantal, even als de behoeften, der armen, die van de vorige jaren zullen overtreffen. Deze verwachting deed haar aanvankelijk reeds maatregelen nemen, om zich al het benoodigde ten voordeeligste aan te schaffen, en alzoo meer en meer aan het doel, dat zij zich voorstelt, te beantwoorden.

Dat dan, waarde Stadgenooten, uwe menschlievendheid haar in staat stelle, op nieuw met vrucht werkzaam te zijn, en tot dat einde de lijsten, die U in de eerstvolgende dagen zullen worden aangeboden, met eene ruime inschrijving vereere.

BREDA,
4 December 1839.

Namens de Commissie,
LOKE.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (3 *December*) was de fonds-notering: Ned. 2½ pCt. 52, ⅝, ½; dito 5 pCt. 98⅞, 99; Kansb. 24⅝, ⅞, elf zest.; Am. Syndik. 4½ pCt. 94¾, ½; Handelm. 165, 166, 165½, 167½, 166½; O. Indie 5 pCt. 96, drie achtste, 97, 96¾; Rijn Spoorweg 99; Ardoins 24 negen zest., dert. zest.; Passive 6 dert. zest.; Fr. uitgest. 7 drie achtste; oude Russen 104; Peruan. 12.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

AANBESTEDING.

De Agent van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk geautoriseerd, zal, op *Maandag* den 9. *December* 1839, des voormiddags ten *twaalf ure*, in het Koffijhuis van de Wed. OERS, op de Groote Markt te *Breda*, en ten overstaan van den Notaris VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, al of niet in tegenwoordigheid van den Heer Inspecteur der Domeinen in het eerste Ressort, publiek, voor een tijdvak van *drie jaren*, gerekend te zijn ingegaan den 1. *Julij* 1839, en expirerende den 30. *Junij* 1842, aan den minstaannemenden Aanbesteden:

Het gewoon ONDERHOUD *der* GROOTE WEGEN *der* 1. *Klasse*, TOLHUIZEN *en verder daartoe behoorende* OBJECTEN *in het Ressort van genoemd Agentschap*, te weten:

1°. De GROOTE WEG der 1. Klasse, N°. 3, gedeelte van het Veerhuis te *Sleeuwijk* tot de Bossche Poort der Stad *Breda*.

2°. De GROOTE WEG der 1. Klasse, N°. 3, gedeelte van de Antwerpsche Poort der Stad *Breda*, tot de Limietscheiding der Provincie *Noord-Braband* en *Antwerpen*.

3°. De GROOTE WEG der 1. Klasse, N°. 7, gedeelte van den *Moerdijk*, tot de ontmoeting van den Grooten Weg N°. 3, bij het Tolhuis N°. 4, of de Stad *Breda*.

4°. De GROOTE WEG der 1. Klasse, N°. 8, gedeelte van den Groote Weg der 1. Klasse, N°. 3, in den *Petersgeschen Dijk*, tot de *Maasdijksche Brug* of Limietscheiding der Arrondissementen *Breda* en *'s Bosch*.

De Konditiën en Bestekken liggen ter lezing: ten Kantore van den Administrateur der Domeinen in het Eerste Ressort, te *Arnhem*, en van den Agent van het Domein te *Breda*; in het Lokaal van het Provinciaal Gouvernement te *'s Hertogenbosch*; — ter Secretarijen van *'s Hertogenbosch* en *Breda*; — voorts te *'s Bosch*, in het Koffijhuis bij W. REGGERS; — te *Raamsdonk*, in het *Huis ten Dijl*; — te *Gorinchem*, in den *Hooiwagen*; — te *Ameiden*, in de *Societeit*; — te *Werkendam*, in het *Zwaan*; — te *Terheyden*, bij SCHOREMANS; — te *Breda*, bij de Wed. OERS, en bij de Kinderen VERMUNT; — te *Klundert*, in de *Oranje-Societeit*; — te *Moerdijk*, bij SIMONS; — te *Oosterhout*, bij SANGTER; — en te *Utrecht*, in de *Nieuwen Bak*.

Zullende de nadere informatiën te bekomen zijn, zoo ten Kantore van den Agent te *Breda*, als bij de Opzigters J. LUGTEN te *Terheyden*, en HOOSEMANS te *Oosterhout*, dewelke de noodige aanwijzingen zullen doen: voor den Weg N°. 3, gedeelte van *Sleeuwijk* naar *Breda*, en den Weg N°. 8, te *Sleeuwijk* den 6. December, voormiddags ten 9 ure; — voor den Weg N°. 7, en het tweede gedeelte van den Weg N°. 3, op den 7. December, voormiddags ten 8 ure, aan den *Moerdijk*.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

OPENBARE VERKOOPING.

De Majoor Plaatselijke Kommandant der Vesting *Geertruidenberg*, zal, op daartoe bekomen magtiging van Zijne Excellentie den Heer Directeur-Generaal van Oorlog, op Woensdag den 14. December 1839 des morgens om 10 ure, aan de Kazerne publiek doen Verkoopen:

TE WETEN:

BED-KOETSEN, KUSSEN-ZAKKEN, BED-LAKENS, WOLLEN DEKENS en STROO-ZAKKEN.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn voorhanden, een groot Assortiment HOLLANDSCHE en FRANSCHE KINDERGESCHENKEN, met gekleurde en andere *Plaatjes*, FRAAIJE HOOGDUITSCHE en HOLLANDSCHE ALMANAKKEN, ENGELSCHE VERW- en TEEKENDOOZEN van onderscheidene soorten en prijzen. — Alles zeer geschikt voor ST. NICOLAAS-GESCHENKEN.

Des verkiezende, kan men een en ander ter bezigtiging aan huis bekomen.

TE BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.